

Висновки. Інноваційна діяльність неможливо представити без джерел для її фінансування, тому не можна говорити про інноваційну діяльність в країні не беручи до уваги інвестування коштів.

Інвестування досить складний і ризикований процес. На даний момент Україна має безліч проблем для нормального ведення інвестиційної діяльності. Запропоновані шляхи поліпшення інвестиційного клімату мають комплексний підхід спрямований на фундаментальні зміни на всіх рівнях держави. У разі впровадження комплексу цих заходів ми можемо очікувати розвиток економіки нашої країни, а також поліпшення її стабільності, реалізація багатьох інноваційних проектів, тощо.

Айрапетян Т. А.

слухач Кіровоградської Малої академії наук учнівської молоді
(науковий керівник: **Пугаченко О. Б.**, кандидат економічних наук, доцент)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ПРАВОВА ОСНОВА ТА СТАН ГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Стаття 2 «Правова основа ринку природного газу» Закону України «Про ринок природного газу» декларує, що на виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, профільний Закон [2] спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, а саме: Регламенту (ЄС) 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу та яким скасовується Регламент (ЄС) 1775/2005; Директиви 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС; Директиви 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу.

Правову основу ринку природного газу становлять Конституція України, Закони України «Про ринок природного газу», «Про трубопровідний транспорт», «Про нафту і газ», «Про природні монополії», «Про енергозбереження», «Про захист економічної конкуренції», «Про угоди про розподіл продукції», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про газ (метан) вугільних родовищ», міжнародні договори України, які ратифіковано Верховною Радою України, та інші законодавчі акти України.

Система функціонування газової промисловості України має комплексну структуру і складається з наступних елементів: суб'єкти газової промисловості (виробники, постачальники, споживачі); суб'єкти з геологорозвідувальних робіт, видобутку, зберігання, транспортування, обслуговування

газотранспортної системи та ціноутворення.

Запаси природного газу в підземних сховищах газу станом на 09.12.2019 р. становлять 20249,2 млн. м³, що на 4653,5 млн. м³, або на 29,8% більше відповідного показника минулого року. Запаси природного газу з 29 серпня до 7 грудня 2019 року зросли з 18109,2 млн. м³ до 20249,2 млн. м³, або на 2140,0 млн. метрів³ – Рис. 1 [1].

Рис. 1. Запаси природного газу в підземних сховищах газу станом на 09.12.2019 р. Джерело: [1]

Валове споживання природного газу в II кварталі 2019 р становило 3,86 млрд м³, що на 11% більше ніж аналогічного періоду 2018 р. Обсяг споживання побутових споживачів у II кварталі 2019 року знизився у порівнянні з II кварталом 2018 р. та попереднім кварталом на 5% та 78% відповідно.

Споживання побутових споживачів у загальному обсязі у II кварталі 2019 р. становило 23%, що на 4 процентних пунктів (далі – п.п.) менше порівняно із аналогічним періодом 2018 р., а I кварталом 2019 р. менше на 13 п.п. Нерівномірне споживання природного газу протягом року пояснюється сезонними коливаннями. Для забезпечення потреб споживачів у період високого попиту на газ протягом сезону із низьким попитом надлишок видобутого та імпортованого газу закачується до підземних газосховищ.

Під час сезону із високим попитом, газ, який зберігається в газосховищах, піднімається для покриття додаткового попиту. Так, через зниження попиту у II кварталі 2019 року у порівнянні з попереднім кварталом надлишок імпортованого природного газу та природного газу власного видобутку було направлено в підземні газосховища для зберігання, з метою покриття попиту на природний газ у майбутньому в періоди підвищеного споживання. У II кварталі 2019 р. обсяги валового споживання становили 64% обсягів видобутого та імпортованого природного газу (48% – у II кварталі 2018 р.).

Обсяг видобутку природного газу у II кварталі 2019 року збільшився на 9 млн м³ (або на 0,2%) порівняно з попереднім кварталом та на 140 млн м³ (або на 3%) у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Оскільки в Україні для задоволення внутрішніх потреб недостатньо

власних запасів природного газу, то джерелом його надходження є імпорт.

Обсяг закупленого природного газу за кордоном у II кварталі 2019 р. становив 4,1 млрд м³, з якого 1,3 млрд м³ (32%) – імпорт природного газу, а 2,77 млрд м³ (68%) – природний газ закачаний до підземних газосховищ у режимі митного складу. При цьому, обсяг імпорту природного газу II кварталу 2019 р. зменшився на 15% у порівнянні з I кварталом та на 49% - II кварталом 2018 р.

Суттєве зниження ціни на природний газ на європейських газових біржах сприяло підвищенню обсягів закупівлі природного газу за кордоном.

Обсяг імпорту природного газу НАК «Нафтогаз України» у II кварталі 2019 року становив 217 млн м³, що більш ніж втричі менше ніж у попередньому кварталі та в 9 разів менше ніж у II кварталі 2018 року.

Однак, слід зазначити, що у II кварталі 2019 року НАК «Нафтогаз України» було закачано 1,9 млрд м³ природного газу до підземних газосховищ у митному режимі митного складу, який може стати імпортом у майбутніх періодах.

Частка імпорту трьох найбільших замовників послуг транспортування, які використовували потужність на міждержавних з'єднаннях для транспортування природного газу в напрямку країни ЄС – Україна (крім НАК «Нафтогаз України»), продовжує зростати та у II кварталі 2019 року становила 46% (34% у I кварталі 2019 року, 12% у II кварталі 2018 року). Кількість імпортерів у II кварталі 2019 р. – 30 суб'єктів. Загальна кількість замовників послуг із транспортування, які використовували потужність міждержавних з'єднань у напрямку країни ЄС – Україна у II кварталі 2019 р., становила 40 суб'єктів.

У II кварталі 2019 р. вісім замовників послуг транспортування вивозили природний газ за межі території України до країн-членів ЄС у розмірі 14,44 тис. м³, з яких 3 тис. м³ було протранспортовано з митного складу газосховищ трьома замовниками послуг транспортування. Отже, обсяг експорту природного газу у II кварталі 2019 р. склав 11,44 тис. м³, що на 9,17 тис. м³ більше ніж у попередньому періоді. Оптова ціна, що склалась на оптовому ринку природного газу України у II кварталі 2019 р. продовжила тенденцію до зниження і становила 5796 грн/тис. м³, що порівняно з попереднім кварталом та II кварталом 2018 р. менше на 15% та 5% відповідно.

Роздрібна ціна на природний газ для побутових споживачів у II кварталі 2019 р. сформувалась у сумі 6216 грн/тис. м³, що на 3% менше у порівнянні з I кварталом, але більше на 23% порівняно з II кварталом 2018 р. Для непобутових споживачів роздрібна ціна природного газу у II кварталі 2019 р. зменшилась на 13% у порівнянні з I кварталом та на 18% порівняно з II кварталом 2018 р. [3, с. 4-11].

Література

1. Запаси природного газу в підземних сховищах газу (ПСГ) станом на 09.12.2019 / Міністерство енергетики та захисту довкілля України. URL: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/publish/article?art_id=245426530 (дата звернення: 20.03.2020).

2. Про ринок природного газу : Закон України від 09.04.2015 № 329-VIII

// База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19> (дата звернення: 01.04.2020).

3. Результати моніторингу функціонування ринку природного газу за II квартал 2019 року / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. URL: https://www.nerc.gov.ua/data/filearch/monitoryng/gas/2019/monitoryng_gaz_II-2019.pdf (дата звернення: 01.02.2020).

Шалімова К. В.

слухач Кіровоградської Малої академії наук учнівської молоді
(науковий керівник: **Сторожук О. В.**, кандидат економічних наук, доцент)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ СПОРТУ ЯК ВАЖЛИВОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Спорт та фізична культура мають суттєвий вплив на всіх ланках суспільства та економіки, оскільки сприяють розвитку людини, а відповідно - забезпечують формування людського капіталу, що в кінцевому підсумку визначає розвиток всієї соціально-економічної системи.

Статистична інформація, яка б дозволяла оцінити рівень розвитку спорту та його вплив на соціально-економічний розвиток нашої країни та її регіонів, є обмеженою. В основному найбільш повно розкрито кількісні показники заняття спортом в звітах, які готуються Міністерством молоді та спорту України і розміщені на їх сайті.

Статистична інформація щодо економічних показників спорту відсутня, а статистичні збірники Державного комітету статистики України містять неповну інформацію щодо спорту, а в деяких загальних збірниках про Україну, зокрема, в ілюстрованих збірниках «Україна-2017» [1], «Україна у цифрах 2018» [7], інформація про спорт відсутня взагалі.

Аналіз видатків на фізичну культуру і спорт в зведеному бюджеті України та його складових, а також в складі такої групи видатків як видатки на духовний та фізичний розвиток дозволяє визначити, наскільки важливою держава розглядає дану сферу.

Якщо в 2012 році видатки зведеного бюджету України становили 492454,7 млн. грн., то в 2018 році – 1250189,5 млн. грн., тобто зросли в 2,5 рази [4; 5; 6]. Видатки ж на фізичну культуру і спорт зросли за цей же період з 3933,1 млн. грн. до 8509,3 млн. грн., тобто лише в 2,2 рази. Це спричинило зменшення питомої ваги видатків на фізичну культуру і спорт в загальному обсязі всіх видатків Зведеного бюджету: з 0,8% в 2012 році до 0,68% в 2018 році.